

VN/26120/2023
VN/26120/2023-UM-129

Päivämäärä

12.11.2025

UM lausunto asiaan VN/26120/2023

Ulkoministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Ulkoministeriö katsoo, että kokonaisuutena olisi loogista, että hallinnolliset seuraamusmaksut esitettävässä muodossa koskisivat myös julkista sektoria. Ulkoministeriö kuitenkin katsoo, että luonnoksessa esitetyt maksujen määräytymisen periaatteet ovat liian epämääräisiä. Seuraamusmaksujen määräytymisessä tulisi olla jokin selkeämpi peruste kuin pelkkä erilaisten asioiden määrittelemätön huomioon ottaminen. Ulkoministeriön näkökulmasta on myös merkityksellistä, määräytyykö seuraamusmaksu rekisterinpitäjän koon (esim. henkilöstö tai muut vastaavat mittarit) perusteella, sillä ulkoministeriö toimii rekisterinpitäjänä myös Suomen ulkomaan edustustoissa käsiteltäville henkilötiedoille. Tältä osin ulkoministeriö poikkeaa esim. muista ministeriöistä, joiden hallinnonalojen viranomaiset toimivat itsenäisinä rekisterinpitäjinä.

Erityisenä huomiona ulkoministeriö nostaa erot jäsenvaltioiden välillä julkisen sektorin seuraamusmaksujen määräytymisessä. Erojen seurauksena eri jäsenvaltioiden viranomaiset ovat erilaisessa asemassa esimerkiksi tietosuojariskien hyväksymisen suhteen. Seuraamusmaksujen piirissä olevat jäsenvaltiot huomioivat keskimääräistä paremmin esimerkiksi EU/ETA-alueelle ja kansainvälisille järjestöille liittyvien tiedonsiirtojen riskit. Suomessa julkisen sektorin toimijat ovat puolestaan hyväksyneet esimerkiksi tiedon siirrot globaaleihin pilvipalveluihin paljon herkemmin, sillä nykyinen seuraamusikäntäntö ei ole riittävän vaikuttava ja varoittava huolehtimaan riskeistä riittävällä tasolla.

Seuraamusmaksujen ulottaminen julkiselle sektorille voisi edistää julkishallinnon organisaatioiden parempaa tietosuoja- ja tietoturva-vaatimusten toteutumisen huomioimista. Seuraamusmaksujen perusajatus on olla tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Nykyinen huomautusmenettely ei kuitenkaan todistetusti ole riittävän tehokas ja varoittava instrumentti tietosuojan ja tietoturvan vaatimusten mukaisuudesta huolehtimiseen. Julkisen sektorin seuraamusmaksuilla olisi varmasti positiivisia vaikutuksia henkilötietojen turvallisuuteen, kuten resurssoinnin lisäämistä tietosuojatyöhön ja tietosuojakulttuurin edistämistä, jotka

taas puolestaan mahdollistaisivat mm. rekisteröityjen oikeuksien ja tietojen turvallisuuden paremman huomioimisen.

Ulkoministeriö huomioi kannanotossaan myös sen, että tietosuoja-asetuksen 83 artiklassa tarkoitettujen säännösten rikkomisessa ei lähtökohteisesti ole kyse virkamiehiin, julkista luottamustehtävää hoitavaan henkilöön, julkista valtaa käyttävään henkilöön tai julkisyhteisön työntekijään sovellettavista, rikoslaissa rangaistavaksi säädetyistä teoista, eikä viranhaltijoiden tekemistä virheistä. Säännösten rikkominen koskee koko organisaatiota – rekisterinpitäjää tai henkilötietojen käsittelijää – ja johtuu ennemminkin puutteista mm. tietosuojajohtamisessa, tietosuoja-kulttuurissa ja tietosuojatyön riittävässä resurssoinnissa.

Ulkoministeriö kannustaa julkishallinnon organisaatioita ottamaan käyttöönsä tietosuojaa koskevia sertifiointimekanismeja, joilla organisaatiot voisivat paremmin osoittaa tietosuojan vaatimustenmukaisuutta ja näin myös ehkäistä hallinnollisten seuraamusmaksujen syntyä. EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 42 artiklan mukaan jäsenvaltiot, valvontaviranomaiset, tietosuojaneuvosto ja komissio kannustavat ottamaan käyttöön tietosuojaa koskevia sertifiointimekanismeja sekä tietosuojasinettejä ja -merkkejä erityisesti unionin tasolla, minkä tarkoituksena on osoittaa, että rekisterinpitäjät ja henkilötietojen käsittelijät noudattavat käsittelytoimia suorittaessaan tätä asetusta. Artiklassa esitettyjen sertifiointimekanismien mahdollinen olemassaolo tulisivat ottaa huomioon hallinnollisia seuraamusmaksuja arvioitaessa.

Ulkoministeriö pitää lisäksi kannatettavana ehdotusta, että tietosuojalakiin lisättäisiin säännökset, jotka koskevat rajoituksia rekisterinpitäjän velvollisuuteen ilmoittaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta rekisteröidylle. Tämä ehdotettu rajoitus olisi yhtenevä myös ulkoministeriön ilmoitusvelvollisuutta koskevan KHO:n ennakkopäätöksen kanssa (KHO:2024:115).

Johtava erityisasiantuntija

Juha-Matti Laasonen

Liitteet	Napsauta tähän hiirellä ja kirjoita liitteiden nimet kukin omalle rivilleen. Rivinvaihto enterillä.
Jakelu	[Vastaanottaja]
Tiedoksi	[Tiedoksi saajat]